Geri kalma hastalığı ve çareleri

“Hastalık” rumuzlu okuyucumuz: “Her bir meselesi hak ve hakikat olan İslâmiyet’in on dört asırdan beri tüm dünyaca tanınmamasının ve geç tanınmasının sebepleri ve hikmetleri nelerdir? Bedîüzzaman’ın bu konudaki görüşleri nelerdir?”

Bediüzzaman’a göre, Avrupalıların ve ecnebîlerin fen ve teknikte ileriye gitmeleriyle berâber, İslâm dünyasının geri kalması, Müslümanların kurtulamadıkları altı hastalıktan kaynaklanmaktadır. Bunlar: 1- Müslümanların içinden çıkamadıkları ümitsizlik, 2- Müslümanların sosyal hayatında doğruluğun ölmesi, 3- Müslümanların sosyal hayatında adâvetin ve düşmanlığın prim yapması, 4- Müslümanları birbirine bağlayan nûrânî bağları bilmemek, 5- Baskı ve istibdat ve, 6- Şahsî menfaat düşkünlüğüdür.

Bu altı hastalığa, altı maddede çâreler sunar Saîd Nursî Hazretleri: 1- Ümitsizliğin çâresi emeldir. Yani Allah’ın rahmetinden ümit kesilmemelidir. 2- Doğruluğu sosyal hayatımızda ihyâ etmeliyiz. 3- Muhabbete mutlak sûrette muhabbet duyulmalı; adâvete adâvet beslenmelidir. 4- Müslümana adâvet aslâ duyulmamalıdır. 5- Millet ve memleket menfaati mutlak sûrette şahsî menfaatin önünde tutulmalıdır. 6- Meşveret, şûrâ ve hürriyet muhakkak tesis edilmelidir.

Bu altı maddelik reçeteyi ayrı ayrı îzah eder Bedîüzzaman. En fazla “Emel” üzerinde durur ve Müslümanların, üzerlerindeki ümitsizlik ve yeis tozlarını silkmelerini ister.

Üstad Hazretleri buraya daha sonra koyduğu hâşiyede, ilginç bir şekilde, Kuzey Avrupa devletlerinden İsveç, Norveç ve Finlandiya’nın dinsizliğe karşı sed olmak üzere Kur’ân’ı kabul ettiğini; İngilizlerin Kur’ân’a temayül gösterdiklerini; Amerika’nın da dînî hakikatlere taraftar olduğunu nazara verir. 2000’li yıllarda bu gün Avrupa’ya ve Amerika’ya baktığımızda aynı istikametin devam ettiğini, hayra, hukuka ve kemâle doğru kararlı bir yükselişin kesintisiz olarak sürdüğünü görmek, elli sene önce yapılan o tesbitlerin ne kadar isâbetli olduğunu göstermektedir.

Bir özeleştiri yapar Bedîüzzaman kitabın devamında. Bizim, İslâm ahlâkını ve îman

hakîkatlerinin kemâlâtını fiillerimizle izhar etmemiz hâlinde, sâir dünya milletlerinin cemaatlerle İslâmiyet'e gireceklerini hem müjdeler, hem de bize yükümlülüğümüzü hatırlatır.

Sürekli akla ve ilme vurgu yapan ve değer veren Kur'ân'ın, aklın, ilmin ve fennin hükmettiği istikbâlde söz sahibi olacağını, doksan yıl önceki hutbesinde müjdeler.

Geçmişte İslâmiyet'in bütün dünyâca anlaşılmasını önleyen engeller olduğunu belirten Said Nursî Hazretleri, ecnebilerin cehâleti ve dinlerine taassubu ile papazların tahakkümünü bunların başında sayar. Ve beşerde uyanan fikir hürriyeti ile hakikatı arama meylinin bu engelleri kırdığını kaydeder. Bizdeki ise istibdat ve kötü ahlâkımız ile yeni fenlere İslâmiyet'in muhâlif zannedilmesi olduğunu esefle beyan eder. Bu engellerin de hakikî marifetle aşılacağını ve İslâmiyet'in dünya medeniyetinde lâyık olduğu yere geleceğini müjdeler.

Yine aynı hâşiyede ve Yirminci Sözde, Kur'ân'ın yer verdiği Peygamber Kıssalarını yeni bir yorumla ele alan Bedîüzzaman, bu kıssaların insanoğluna maddî terakkî kapısını ardına kadar açtığını örneklerle îzah eder. Kur'ân'da, Peygamberlerin mânevî noktadan olduğu gibi, maddî noktadan da beşeriyetin birer kılavuzu olduklarının vurgulandığını söyler. Başka bir ifâdeyle, Kur'ân'ın Peygamber Mu'cizelerinden bahsedişinin bir hikmeti de, beşeri bu mu'cizelerin benzerlerini yapmaya teşvik etmektir, beşere ilerleme ve yükselme kapısını açmaktır.

Meselâ, Hazret-i Süleyman'ın (as) iki aylık yolu bir günde rüzgâr üzerinde almasından bahseden Kur'ân 1, insanoğluna havada uçmanın mümkün olduğunu hatırlatır ve uçmaya teşvik eder.

Meselâ, Hazret-i Îsâ'nın (as) en dehşetli hastalıkları tedâvî ettiğini ifâde eden Kur'ân 2, insanoğluna tıp açısından eşsiz bir ufuk açar. Kur'ân tıbba destek verir.

Meselâ, Hazret-i Mûsâ'nın (as), asası ile taşlardan on iki gözlü su fışkırttığını zikreden Kur'ân 3, beşere yerin altındaki eşsiz hazîneleri gösterir ve bu hazînelerin çıkarılmasını ve istifâde edilmesini teşvik eder.

Meselâ, Hazret-i İbrâhim'in (as) ateşe atılıp yanmadığından bahseden Kur'ân 4, ateşin yakmayacağı maddelerin bulunmasını teşvik eder.

Meselâ, Hazret-i Dâvud'un (as) demiri hamur gibi yumuşatarak kullandığından bahseden Kur'ân 5, beşer için demirle ilgili tüm terakki kapılarını açar.

Meselâ, bazı Peygamberlerin uzaktaki sesleri, görüntüleri ve eşyayı aldığından

bahseden Kur’ân 6, beşer için de ses, görüntü ve hattâ eşya naklinin mümkün olduğunu hatırlatır.

Hazret-i Nûh’un (as) gemisi ve diğer muhtelif Peygamberlerin mu’cizeleri de, hep aynı gayeye mâtuf olarak Kur’ân’da zikredilmiştir.7

Netîce îtibariyle, beşere terakkî kapısının bizzat Kur’ân tarafından açılmış olduğunu önemle vurgulayan Saîd Nursî hazretleri, böyle bir kitâbın, bütün gözlerini terâkkîye dikmiş olan beşerin istikbâline hükmetmeye hakkı ve kâbiliyeti bulunduğunu, beşerin de hakikati araştırma meyli ile bunu muhakkak bulacağını, teslim edeceğini ve Kur’ân’ın dünya medeniyetince er-geç kabul göreceğini müjdeler.

Dipnotlar:

1- Sebe’ Sûresi, 34/12,

2- Âl-i İmrân Sûresi, 3/49,

3- Bakara Sûresi, 2/60,

4- Enbiyâ Sûresi, 21/69,

5- Sâd Sûresi, 38/20,

6- Neml Sûresi, 27/40,

7- Hutbe-i Şâmiye, S. 31; Sözler, s. 229.